

سۇئال

قۇرئان دىگەن نىمە ؟

تەپسىلىي جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

قۇرئان دۇنيالارنىڭ پەرۋەردىگارىنىڭ سۆزى بولۇپ ، ئاللاھ ئۇنى ئىنسانلارنى قاراڭغۇلۇقتىن يورۇقلۇققا چىقىرىش ئۈچۈن ئەلچىسى مۇھەممەتكە

(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) چۈشۈرگەن :

سىلەرنى (كۇفرىنىڭ) قاراڭغۇلۇقىدىن (ئىماننىڭ) نۇرىغا چىقىرىش ئۈچۈن، اللە بەندىسىگە رۇشەن ئايەتلەرنى نازىل قىلدى ، اللە شەك-شۈبھىسىز سىلەرگە مەرھەمەتلىكتۇر، ناھايىتى مېھرىباندۇر . [تۆمۈر(ھەدىد) : 9]

ئاللاھ قۇرئاندا بىزگە بۇرۇنقى ۋە كىيىنكى دەۋر كىشىلىرىنىڭ ھىكايىلىرىنى ، ئاسمانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ يارىتىلىشىنى ئېيتىپ بەردى . ئۇ نىمىنىڭ ھالال ، نىمىنىڭ ھارام ئىكەنلىكىنى ، ياخشى ئەدەپ-قائىدىلەر ۋە ئەخلاقلارنىڭ ئاساسلىرىنى ، ئىبادەت قىلىش ۋە باشقىلار بىلەن مۇئامىلە قىلىشتىكى بەلگىلىمىلەرنى ، پەيغەمبەرلەر ۋە توغرا يوللۇق كىشىلەرنىڭ ھاياتلىرىنى ، مۇئىمىنلەر ۋە كاپىرلارنىڭ مۇكاپاتى ۋە جازاسىنى تەپسىلىي چۈشەندۈرۈپ بەردى . ئۇ جەننەتنى ، مۇئىمىنلەرنىڭ تۇرالغۇسىنى تەسۋىرلەپ بەردى ، ھەمدە ئۇ دوزاخنى ، كاپىرلارنىڭ تۇرالغۇسىنى تەسۋىرلەپ بەردى . ئۇ ئۇنى (قۇرئاننى) بارلىق نەرسىلەرنى چۈشەندۈرگۈچ قىلدى :

شۇ كۈندە بىز ھەر بىر ئۆممەتكە ئۇلارنىڭ ئىچىدىن ئۇلارغا قارشى (گۇۋاھلىق بېرىدىغان) بىر شاھىت (يەنى پەيغەمبەر) كەلتۈرىمىز ۋە (شۇ كۈندە) بىز سېنى بۇلارغا (يەنى ئۆممىتىڭگە) شاھىت قىلىپ كەلتۈرىمىز. ساڭا بىز كىتابنى (يەنى قۇرئاننى) ھەممە نەرسىنى (يەنى كىشىلەر موھتاج بولىدىغان دىنىي ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى) چۈشەندۈرۈپ بېرىدىغان، (دىللارغا) ھىدايەت، (بەندىلەرگە) رەھمەت، مۇسۇلمانلارغا مەڭگۈلۈك سائادەت بىلەن خۇش خەۋەر يەتكۈزىدىغان قىلىپ نازىل قىلدۇق . [ھەسەلھەرىسى(نەھل): 89]

قۇرئان ئاللاھنىڭ ئىسىم-سۈپەتلىرىنى ۋە ئۇ ياراتقان نەرسىلەرنى چۈشەندۈرىدۇ . ئۇ بىزنى ئاللاھقا ، ئۇنىڭ پەرىشتىلىرىگە ، كىتاپلىرىغا ، ئەلچىلىرىگە ، ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشىنىشكە چاقىرىدۇ :

» پەيغەمبەر پەرۋەردىگارى تەرىپىدىن ئۇنىڭغا نازىل قىلىنغان كىتابقا ئىمان كەلتۈردى، مۇئىمىنلەرمۇ ئىمان كەلتۈردى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى اللە غا ۋە اللە نىڭ پەرىشتىلىرىگە، كىتاپلىرىغا ۋە پەيغەمبەرلىرىگە ئىمان كەلتۈردى. (ئۇلار) اللە نىڭ پەيغەمبەرلىرىنىڭ

ھېچبىرىنى ئايرىۋەتمەيمىز (يەنى ئۇلارنىڭ بەزىسىگە ئىمان ئېيتىپ، بەزىسىگە ئىمان ئېيتماي قالمايمىز) دەيدۇ. ئۇلار: بىز

(دەۋىتىڭنى) ئاڭلىدۇق ۋە (ئەمرىڭگە) ئىتائەت قىلدۇق، پەرۋەردىگارىمىز، مەغپىرىتىڭنى تىلەيمىز، ئاخىر ياندىغان جايىمىز

سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر دەيدۇ . » [ئىنەك (بەقەرە) : 285]

قۇرئان قىيامەت كۈنىنى ۋە ئۆلگەندىن كىيىن يۈز بىرىدىغان ئىشلارنى – تېرىلىش، توپلىنىش، ھۆكۈم چىقىرىش (سوتلاش) ، ۋە ھىسابات قىلىنىش ئىشلىرىنى تەسۋىرلەيدۇ . ئۇ يەنە كۆل ، سىرات (دوزاخ ئۈستىدىكى كۆۋرۈك)، تارازا [ئۇنىڭدا قىلمىشلار ئۆلچىنىدۇ] ، نىئەتلەر ۋە ئازاپ ، ئىنسانلارنىڭ ئۇ كاتتا كۈندە يېغىلىشىنى تەسۋىرلەيدۇ :

اللە دىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر. اللە شەكسىز بولىدىغان قىيامەت كۈنىدە سىلەرنى (ھېساب ئېلىش ئۈچۈن مەھشەرگاھقا) جەزمەن يىغىدۇ. اللە دىنمۇ توغرا ساقىلۇك كىم بار؟ (يەنى ساقىلۇك زىدە، ۋە دىسىدە اللە دىنمۇ سادىق ھېچكىم يوق) [ئاياللار (نسا): 87]

قۇرئان بىزنى ئاللاھنىڭ كائىناتتىكى بەلگىلىرىنى ۋە قۇرئان ئايەتلىرىنى تەكشۈرۈش، مۇلاھىزە قىلىشقا چاقىرىدۇ :

» ئېيتقىنىكى، ئاسمانلاردىكى ۋە زېمىندىكى نەرسىلەرنى كۆزىتىڭلار. [يۇنۇس : 101]

ئۇلار (ھەقىقىي تونۇش ئۈچۈن) قۇرئاننى پىكىر قىلمايدۇ؛ بەلكى ئۇلارنىڭ دىللىرىدا قۇلۇپ بار (شۇڭا ئۇلار چۈشەنمەيدۇ) [مۇھەممەد : 24]

قۇرئان ئاللاھنىڭ بارلىق ئىنسانلارغا بەرگەن كىتابى :

شۈبھىسىزكى، بىز ساڭا كىتابنى ئىنسانلار ئۈچۈن ھەق بىلەن نازىل قىلدۇق، كىمكى ھىدايەت تاپىدىكەن، ئۆزى ئۈچۈن ھىدايەت تاپقان بولىدۇ، كىمكى ئازىدىكەن، ئۆزىنىڭ زىيىنى ئۈچۈن ئازغان بولىدۇ، سەن ئۇلارغا ھامىي ئەمەسسەن (يەنى ئۇلارنى ئىمانغا زورلاشقا مۇئەككەل ئەمەسسەن) [توب (زۇمەر): 41]

قۇرئان ئۆزىدىن بۇرۇنقى كىتابلارنى ، تەۋرات ، ئىنجىللارنى راستلايدۇ ، ھەمدە ئۇ ئۇلارغا شاھىت بولىدۇ ، ئاللاھ ئېيتقاندەك : (ئى مۇھەممەد!) بىز ساڭا ئۆزىدىن ئىلگىرىكى (ساماۋى) كىتابلارنى ئېتىراپ قىلغۇچى ۋە ئۇلارغا شاھىت بولغۇچى ھەق كىتابنى (يەنى قۇرئاننى) نازىل قىلدۇق [داستان : 48]

قۇرئان چۈشكەندىن كىيىن ، قىيامەت بولغىچە بارلىق ئىنسانلارنىڭ كىتابى بولىدۇ . كىمدە كىم ئۇنىڭغا ئىشەنمەيدىكەن ، قىيامەت كۈنىدىكى ئازاپ بىلەن جازالىنىدىغان كاپىردۇر ، ئاللاھ ئېيتقاندەك :

بىزنىڭ ئايەتلىرىمىزنى ئىنكار قىلغانلار، (اللە غا) ئىتائەتسىزلىكلىرى تۈپەيلىدىن، ئازابقا دۇچار بولىدۇ . [چاھارپايىلار : 49]

قۇرئاننىڭ كاتتىلىقى ۋە ئۇنىڭدىكى كارامەتلەر ، مۇجىزىلەر ، مەسەللەر ۋە ئىبرەتلەرنىڭ كاتتىلىقى ، ئۇنىڭدىن باشقا ئۇنىڭ تىلىنىڭ پاساھىتى ۋە گۈزەل ئۇسلۇبى تۈپەيلى ، ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ :

ئەگەر بىز بۇ قۇرئاننى بىرەر تاغقا نازىل قىلساق ، چوقۇم سەن ئۇنىڭ اللە دىن قورققانلىقتىن باش ئەگەتلىكىنى، يېرىلىپ كەتكەنلىكىنى كۆرەتتىڭ، بىز بۇ مىساللارنى كىشىلەرگە ئۇلار (اللە نىڭ قۇدرىتىنى) پىكىر قىلسۇن دەپ بايان قىلىمىز . [سۈرگۈن (ھەشر) : 21]

ئاللاھ ئىنسانلارنى ۋە جىنلارنى ئۇنىڭغا ئوخشاش بىر نەرسىنى، ھەتتا بىرە تال سۈرە ياكى بىرە ئايەت بولسىمۇ مەيدانغا كەلتۈرۈپ بېقىشقا جەڭ ئىلان قىلدى ، بىراق ئۇلار ئۇنى قىلالمىدى ، ھەمدە مەڭگۈ قىلالمايدۇ ، ئاللاھ ئېيتقاندەك :

» ئېيتقىنىكى، ئەگەر ئىنسانلار، جىنلار بۇ قۇرئاننىڭ ئوخشىشىنى مەيدانغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن يىغىلىپ بىر – بىرىگە

ياردەملەشكەن تەقدىردىمۇ، ئۇنىڭ ئوخشىشىنى مەيدانغا كەلتۈرەلمەيدۇ. » [كىچىلىك سەپەر 17 : 88]

قۇرئان ئاسمانى كىتاپلارنىڭ ئەڭ كاتتىسى ، ئەڭ مۇكەممىلى، ئەڭ تولۇقى ۋە ئۇلارنىڭ ئەڭ ئاخىرقىسى بولغاچقا ، ئاللاھ ئەلچىسى مۇھەممەدنى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئۇنى بارلىق ئىنسانلارغا يەتكۈزۈشكە بۇيرىدى ، ئۇ دەيدۇ :

ئىئەلچى! پەرۋەردىگارنىڭ تەرىپىدىن ساڭا نازىل قىلىنغان ئەھكاملارنىڭ ھەممىسىنى يەتكۈزگىن، ئەگەر تولۇق يەتكۈزمىسەڭ،
 اللە تاپشۇرغان ۋەزىپىنى ئادا قىلمىغان بولسەن. اللە سېنى كىشىلەرنىڭ زىيانكەشلىكىدىن ساقلايدۇ. اللە ھەقىقەتەن كاپىر
 قەۋمنى ھىدايەت قىلمايدۇ. [داستىخان 5 : 67]

مەزكۇر كىتاپنىڭ مۇھىملىقى ، ئۇممەتنىڭ ئۇنىڭغا مۇھىتاجلىقى سەۋەپلىك ، ئاللاھ بىزنى ئۇنىڭ بىلەن شان-شەرەپلىك قىلدى .
 ئۇ ئۇنى بىزگە چۈشۈردى ، ئۇنى قوغداشقا كاپالەت قىلدى . ئاللاھ دەيدۇ :

قۇرئاننى ھەقىقەتەن بىز نازىل قىلدۇق ۋە چوقۇم ئۇنى قوغدايمىز . [ھىجر 15 : 9]

پېشۋا مۇھەممەت بىن ئىبراھىم تۇۋەيجىرىنىڭ [ئىسلام دىنىنىڭ ئاساسلىرى] كىتابىدىن ئىلىندى .